

อดีตไม่อาจย้อนคืน แต่ความทรงจำมีอจลระวาง การศึกษา สำรวจแก่นเรื่องและการเล่าเรื่องความทรงจำและบาดแผล ในซีรีส์เกาหลีเรื่อง Hotel Del Luna

นารีมา แสงวิมาน*
กัญญารัตน์ จาตะเสมอ**
ธัญนันท์ รัตนเก็จแก้ว***

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการศึกษาประเด็นความทรงจำ บาดแผลและกระบวนการของการเล่าเรื่องบาดแผลในซีรีส์เกาหลีเรื่อง Hotel Del Luna นำเสนอเรื่องราวของวิญญาณที่มีอาจข้ามพบชาติ โดยใช้การเล่าเรื่องแนวแฟนตาซีเพื่อนำเสนอประเด็นสำคัญในเรื่องได้แก่ การละวาง การเยียวยาบาดแผลแห่งความเจ็บปวด และการก้าวข้ามอดีตไปสู่การรู้คุณค่าของการมีชีวิต ซีรีส์โรแมนติกพันปียังนำเสนอสัญลักษณ์และความเชื่อที่น่าสนใจ ได้แก่ สะพาน ต้นจันทร์ นอกจากนี้การนำเสนอเรื่อง ตำนานเทพ ความเชื่อหลังความตาย ความเชื่อเรื่องการแต่งงานผี เป็นการสะท้อนความคิด ความเชื่อ และการวิพากษ์ความย้อนแย้งระหว่างภาวะสมัยใหม่และความเชื่อดั้งเดิมที่ผูกพันกับแนวคิดขงจื้อ ความโดดเด่นของซีรีส์เรื่องนี้คือการนำเสนอแก่นเรื่อง การไม่

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ติดต่อได้ที่: snareema@hotmail.com

** นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ติดต่อได้ที่: Kanyarat.santal693@gmail.com

*** นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ติดต่อได้ที่: tanyanan.air@gmail.com

ย้อนเอาอดีตมาปะปนกับปัจจุบัน การแยกออกระหว่างความเป็น-ความตาย และการใช้
ฉากจบแนวสุนทรภู์กรรม ซึ่งเป็นการให้แง่คิดกับผู้ชมต่อการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน

คำสำคัญ: ความทรงจำ; บาดแผล; การเล่าเรื่องบาดแผล; ซีรีส์เกาหลี

A Past has never changed but memory has never let it go: An Exploratory theme and stylistic of memory and trauma narration in K-Series “Hotel Del Luna”

Nareema Sangwiman^{*}

Kanyarat Jatasem^{**}

Tanyanan Rattanaketkaew^{***}

Abstract

This article aims to study memory and trauma and processes of traumatic narrative in the K-series “Hotel Del Luna”. This series presents the story of a spirit in its afterlife. It uses fantasy narratives to present critical themes in the story: abandonment, healing of the wounds of pain. and transcending the past to realize the value of life. The series also presents interesting symbols and beliefs, such as the bridge, Moon tree, the story of myths, deities, beliefs, afterlife, the belief in ghost marriage for criticizing the contradictions between modern and traditional beliefs related to Confucian ideals. The highlight of this series was to reveal the significant finding that the past was not the present that

^{*} Lecturer, faculty of Humanities and Social Sciences of Nakhon Pathom Rajabhat University e-mail: snareema@hotmail.com

^{**} Undergraduate student, faculty of Humanities and Social Sciences of Nakhon Pathom Rajabhat University e-mail: Kanyarat.santal693@gmail.com

^{***} Undergraduate student, faculty of Humanities and Social Sciences of Nakhon Pathom Rajabhat University e-mail: tanyanan.air@gmail.com

separated timeline clearly; division of life and death; and the use of a tragic ending scene which gives the audience an idea of life in today's society.

Keywords: Memory; trauma; traumatic narrative; K-Series

1. บทนำ

ในปัจจุบันเราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า สื่อ (Media) มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อผู้คนในสังคม เนื่องจากสื่อเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ และสื่อภาพยนตร์ก็เป็นสื่ออีกแขนงหนึ่งที่ก้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญโดยทำหน้าที่มอบสาระและความบันเทิงแก่ผู้เสพอย่างรอบด้าน ซึ่งขณะนี้ได้มีการแปรรูปวรรณกรรมจากวรรณกรรมต้นฉบับสู่แผ่นฟิล์มมากขึ้น เช่นการแปรรูปจากนวนิยาย เรื่องสั้น หรือแม้แต่การ์ตูนซึ่งเป็นงานเขียนที่ไม่จำกัดอายุและครองใจผู้อ่านหลายวัยที่ไม่ว่าเราจะอยู่ในเพศหรือวัยใดก็สามารถหยิบขึ้นมาอ่านได้ทุกเมื่อ ดังที่ Lin and Tong (Tong, 2008, p. 80) กล่าวว่า ยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการไหลบ่าทางวัฒนธรรมผ่านสื่อ ละครทีวี ภาพยนตร์ และสื่อบันเทิงของเกาหลีจึงได้รับความนิยมจากผู้ชมแทบทุกมุมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาเซียน วัฒนธรรมป๊อปเกาหลีได้รับความนิยมอย่างล้นหลามและกลายเป็นที่มาของคำว่า “Korean wave-Hallyu” เมื่อกระแสของซีรีส์เกาหลีมีสัดส่วนการเข้าชมน้อยกว่าแพร่หลายในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (Beng, 2008) การไหลบ่าทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียกลายเป็นกระแสภูมิภาคนิยมและทำให้กระแสภาพยนตร์ตะวันตกเริ่มมีบทบาทน้อยลงโดยเฉพาะกลุ่มผู้ชมซึ่งเป็นสตรีหันมาชมซีรีส์เกาหลี จีนและญี่ปุ่นในสัดส่วนที่มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดการส่งผ่านทางวัฒนธรรมผ่านสื่อบันเทิง การบริโภคสื่อและสินค้าในภูมิภาคเอเชียมากขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ (Tong, 2008, p. 91)

การศึกษาวិเคราะห์ซีรีส์เรื่อง โรงแรมรักพันปี (Hotel Del Luna) นั้นเป็นการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ของกระแสการบริโภคสื่อบันเทิงเกาหลี ที่ส่งผลต่อการผลิตโครงเรื่องลึกลับ และเหนือธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนวิเคราะห์แก่นเรื่อง มุมมองการเล่าเรื่อง ปมปัญหาและการคลี่คลายของละคร ตลอดจนสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่อง โดยวิเคราะห์ผ่านบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเกาหลีใต้และทฤษฎีวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง การศึกษาเปรียบเทียบเรื่อง โรงแรมรักพันปี (Hotel Del Luna) ยังสะท้อนให้เห็นการวิพากษ์ค่านิยม และความเหลื่อมล้ำในสังคมที่แทรกซึมในซีรีส์ที่หากมองข้ามองค์ประกอบของแฟนตาซี และฉากชวนฝัน ซีรีส์เรื่องนี้

จึงเป็นการเปิดมุมมองให้กับการวิจัยซีรีส์ในฐานะตัวบทในการวิเคราะห์ได้อย่าง น่าสนใจ

2. จากคลื่นวัฒนธรรมเกาหลี สื่อบันเทิง และตัวตนของผู้ชมในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้

ในหนังสือรวมบทความเรื่อง East Asian Pop Culture: Analysis the Korean Wave เรียบเรียงโดย Chua Beng Huat และ Koichi Iwabuchi ได้กล่าวถึงกระแสความ นิยมของคลื่นวัฒนธรรมเกาหลี และความนิยมในการชมละครและภาพยนตร์ของเกาหลี ของผู้ชมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทำให้ซีรีส์ทีวีเกาหลีแต่ละช่องนำเสนอขึ้นกลายเป็น “trendy drama” ละครที่เป็นกระแสและได้รับความนิยม

ซีรีส์และละครเกาหลีเริ่มเป็นที่นิยมในหมู่ผู้ชมย้อนไปเมื่อปี 1990 พร้อม ๆ กับการที่รัฐบาลเกาหลีได้ขับเคลื่อนประเทศเข้าสู่ภาวะสมัยใหม่ นับตั้งแต่ปี 2000 ซีรีส์ เกาหลีได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง นอกจากความบันเทิงที่ปรากฏในซีรีส์เกาหลีแล้ว สื่อบันเทิงดังกล่าวยังทำให้วัฒนธรรมของเกาหลีเป็นที่รู้จักของกลุ่มประเทศเอเชียและ ภูมิภาคอื่นๆ ในวงกว้างมากขึ้น (2008, p. 92)

Tong (2008, p. 94) ยังกล่าวอีกว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ละครเกาหลีได้รับความนิยม เป็นอย่างมาก นั่นก็คือประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่ผู้ชมส่วนใหญ่มีส่วนร่วม ได้แก่ ค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดขงจื้อ การใช้ชีวิตของผู้คน ยุคใหม่ในสังคมเมือง รูปแบบการประกอบอาชีพของคนรุ่นใหม่ สภาวะความเครียดจาก แรงกดดันในการทำงาน และการแข่งขันในด้านอาชีพและการแสวงหารายได้ของ บัณฑิตจบใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ชมหลายคนประสบกับสภาพการณ์เดียวกัน ประกอบกับ องค์ประกอบการเล่าเรื่องที่แทรกความเป็นแฟนตาซี ความเหนือจริง และโครงเรื่องที่จับ แบบสุขนาฏกรรมทำให้ซีรีส์เกาหลีจัดเป็นสื่อบันเทิงต้น ๆ ของภูมิภาคเอเชีย เมื่อละคร ได้รับความนิยม สื่อบันเทิงอื่น ๆ ก็ได้รับความนิยมด้วย เช่น เพลง ภาพยนตร์ที่ดารา

นักแสดงละครนั้น ๆ ร่วมแสดง สินค้าอุปโภค บริโภคที่มีดารานักแสดงเป็น
พรีเซนเตอร์ก็ได้รับความนิยมเช่นกัน

มีคำกล่าวที่ว่า “Korean Dramas could express ‘a strong sense of human touch’” ละครเกาหลีเข้าถึงจิตใจของผู้ชมได้อย่างน่าสนใจ เนื่องจากนำเสนอให้เห็นมิติทางอารมณ์อันซับซ้อนของตัวละครมากขึ้น กล่าวคือ ตัวละครมีพัฒนาการทางอารมณ์ ความรู้สึก และมีมิติ ดี-ชั่วในตัวเอง (2008, p. 98) นอกจากนี้แล้ว การนำเสนอความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เป็นแก่นเรื่องที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมในเอเชียอย่างมาก เนื่องจากเป็นประสบการณ์ที่สามารถแบ่งปันร่วมกันได้

ซีรีส์เรื่องนี้ยังสัมพันธ์กับแนวคิดขงจื้อ ดังที่ Tomasz Sleziak (2014, p. 209) กล่าวไว้ในบทความเรื่อง The Influence of Confucian Values on Modern Hierarchies and social communication in China and Korea: A comparative outline โดยกล่าวว่า แนวคิดสำคัญในขงจื้อได้แก่ ความเป็นมนุษย์ (humaneness) พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ (ritual propriety) ความถูกต้อง (righteousness) และความกตัญญู (filial piety) อันเป็นแนวคิดที่ทำให้สังคมเกิดความปรองดองและสงบสุข บทความนี้ยังสอดคล้องกับบทความของ Blanca Mitu ในบทความเรื่อง Confucianism and the contemporary Korean society ซึ่งกล่าวว่าแนวคิดขงจื้อ นั้นมีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรมของเกาหลีมาตั้งแต่อดีต กาล แนวคิดขงจื้อยังเป็นสิ่งที่ก่อปรอตลักษณ์และวิถีปฏิบัติของผู้คนในสังคม รวมถึงประเด็นเรื่องศีลธรรมในการดำเนินชีวิตด้วย นอกจากนี้ Sleziak (2014) และพิชาภาพ พันธุ์แพ (2016, น. 9-12) ยังกล่าวอีกว่า แนวคิดของขงจื้อยังคงมีอิทธิพลกับผู้คนในยุคปัจจุบันซึ่งปรากฏตามสื่อและซีรีส์ในจอโทรทัศน์ และสะท้อนถึงหลักธรรมคำสอนในอดีตที่ต้องการส่งต่อให้ผู้คนในยุคปัจจุบันที่ภาวะสมัยใหม่นั้นมาแทนที่ค่านิยมแบบดั้งเดิมมากขึ้น ดังนี้

However, Confucian culture finds sustinment not only within private kinship structures, affective networks, or as an aspect of regionalism. In the recent years, Taiwan, mainland China, and South Korea have been producing

various televised series and movies concerning the national traditions and history; Confucian communication and moral tenets are often emphasized within such media, which in turn is an easily accessible and direct method of contact with the ancient doctrine, especially to younger generations, who in their intellectual pursuits usually focus on subjects and skills required for their career, most importantly natural sciences.

(Sleziak, T., 2014, p. 225)

จากคำกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นในหลายๆ ตอนของซีรีส์เรื่องนี้ และยังสัมพันธ์กับตัวละครเอกในเรื่อง เช่น กุชานซง ซึ่งให้ความสำคัญกับคำสัญญา และการให้ความเคารพแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาแม้ว่าจะเป็นคำสั่งที่ขัดกับความเป็นจริงในบางข้อ แต่การที่ชายหนุ่มรักษาสัญญาที่พ่อของเขาได้ให้ไว้กับจางมันวอลก็กลายเป็นพันธกิจที่ต้องดำเนินต่อไป หรือแม้แต่การปฏิบัติต่อผู้ที่สูงวัยกว่า เช่น เทพมาโก หรือตัวละครอื่น ๆ ชายหนุ่มก็ปฏิบัติในลักษณะของความนอบน้อมและให้ความสำคัญกับลำดับอาวุโส เป็นต้น

รัญ วรชัญญ์ พูลศรี, ปพนพัชร์ กอบศิริธีร์วรา และคณะ (2563, น. 397) ได้กล่าวถึงประเด็นเรื่องขงจื้อนิยมและอิทธิพลต่อสตรีในเกาหลีและเวียดนามถึงหลักสามพันธะ บิดา-มารดา ผู้ปกครอง-ผู้รับใช้ สามมี-ภรรยา และคุณลักษณะสตรี 4 ประการ ได้แก่ จริยธรรม วาจา ความประพฤติ และการเรื่อน ซึ่งสะท้อนในภาพของตัวละครหญิงในซีรีส์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

3. “อันเนื่องมาจากความทรงจำที่ไม่อาจละวาง”: บทบาทของความทรงจำกับเรื่องเล่าบาดแผล

ซีรีส์เรื่อง Hotel Del Luna นำโดยไอยู (IU) รับบทเป็นจางมันวอล (Jang ManWol) หญิงสาวแห่งยุคโกครุยอ ผู้ที่ความแค้นพันธุนาการเธอให้กลายเป็นผู้จัดการโรงแรมจินทรานานับพันปีเพื่อรอคอยการแก้คำสาปและไปเกิดใหม่เหมือนดวงวิญญาณดวงอื่น ๆ และยอ จินกู (Yeo JinGoo) รับบทเป็น กูชานซอง (Goo Chan Sung) (Laure, 2020) ชายหนุ่มเกาหลีสําเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชื่อดังในต่างประเทศ กูชานซอง เป็นผู้ที่ไม่เคยเชื่อในเรื่องลี้ลับ และเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ของเกาหลียึดมั่นในความสามารถของตนเองมากกว่าการพึ่งพาความสำเร็จจากผู้อื่น เมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) เขาตั้งใจกลับมาสมัครงานเป็นผู้จัดการโรงแรมระดับห้าดาวในกรุงโซล แต่ต้องเจอกับเหตุการณ์ไม่คาดฝัน ทำให้เขาได้รับสัมผัสที่หก สามารถเห็นดวงวิญญาณที่เร่ร่อนตามท้องถนน ซึ่งนั้นไม่ใช่เหตุการณ์บังเอิญ แต่เป็นความตั้งใจของจางมันวอลที่ต้องการผู้ที่มาเป็นผู้จัดการโรงแรมแทนคนเก่าที่กำลังหมดอายุขัยในไม่ช้า แต่หารู้ไม่ว่าแท้จริงแล้วทุกอย่างล้วนมาแต่ชะตากำหนดให้เป็น

การถ่ายทอดเรื่องราวในซีรีส์เรื่องนี้ มีแนวทางในการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ โดยเผยให้เห็นปมปัญหาของตัวละคร แนวทางการคลี่คลายปมในใจของตัวละครทั้งหมดในเรื่อง การเผยให้เห็นปมปัญหาในใจของตัวละครในเรื่องที่มีมิติแตกต่างกันไป แต่สามารถนำไปสู่เอกภาพของการนำเสนอแนวคิดสำคัญของเรื่อง โดยเฉพาะประเด็นการปล่อยวาง และละวางในความแค้นที่มีอยู่ภายในจิตใจ อีกทั้งความโดดเด่นในเรื่องนี้คือการฉายชัดในความเป็นมนุษย์ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างขาว-ดำ ดี-ชั่วที่ดำรงอยู่ในความเป็นมนุษย์นับอดีตจนถึงปัจจุบัน ประเด็นการยอมรับในสิ่งที่เป็นอย่างนั้นจึงสะท้อนความเป็นคนยุคใหม่ของตัวละครที่เติบโตไปพร้อมกับกาลเวลาที่เปลี่ยนไป จากประเด็นที่นำเสนอในเรื่องนี้

การศึกษาบทความนี้เป็นการศึกษาประเด็นเรื่อง cultural memory และ ประเด็นเรื่อง traumatic event ซึ่งเป็นความรู้สึกของการเจ็บปวดภายในจิตใจของมนุษย์ Whitehead (2004, pp. 4-6) กล่าวว่า คำว่าบาดแผล หากศึกษาเกี่ยวกับความเจ็บปวด โดยเฉพาะบาดแผลทางใจ (Psychological trauma-physic wound) เป็นความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการสูญเสียด้านอัตลักษณ์และการมีอยู่ด้านความหมาย ในประเด็นนี้อาจ

กล่าวได้ว่า เมื่อครอบครัวของจางมันวอล รวมถึงเพื่อนของเธอเสียชีวิตไป จางมันวอล รู้สึกเหมือนว่าชีวิตของเธอไร้ความหมาย เธอและผองเพื่อนเป็นเพียงกลุ่มชนตัวเล็ก ๆ ที่ไม่มีความสำคัญในการกู้ชาติ พวกเขาถูกฆ่าตายเพียงเพราะไร่บ้าน ไร่เงินทองในการดำรงชีพ ภูริตนาหาเงินจากผู้มีอำนาจและผลักดันพวกเขาไปอยู่สุดขอบของเป็นคนนอก ที่ไร้อภิสิทธิ์ในการมีอยู่อย่างสมบูรณ์ ในการเล่าเรื่องของจางมันวอล ทำให้ผู้ชมสัมผัสได้ว่า การที่จางมันวอลต้องอยู่ในโรมแรมจันทรานัน้อยู่ในภาวะ การสูญเสียตัวตน (loss of self) มีเงินเท่าไรก็ยังไม่พอ รู้สึกว่าขาดอยู่ตลอดเวลา เพราะกว่าที่ตัวละครจะยอมรับความผิดจากกระทำที่ผิดพลาดของตนเองนั้นก็รอมาจนเกือบพันปี เมื่อนำเรื่องเล่าของจางมันวอลมาเปรียบเทียบกับเรื่องเล่าของพระเอก จะพบว่า ความทรงจำบาดแผลของจางมันวอลมีวิธีการนำเสนอดังนี้ ประการแรก มีนัยยะในการนำเสนอ ประการถัดมามีมุมมองในการนำเสนอ กล่าวคือ การเลือกจำอดีตบางมุม และเลือกสื่อสารในบางมุม และประการสุดท้ายคือวิธีในการสื่อสารเรื่องราวแห่งความเจ็บปวดซึ่งใช้วิธีการเล่าเรื่องย้อนกลับไปมาจากความทรงจำของพระเอก จากคำกล่าวที่ว่า เพราะความทรงจำนั้นเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นตัวเองและการแสดงออกทางบุคลิกภาพ การจดจำภาพอดีตของจางมันวอลจึงเปรียบเสมือนนิเวศวิทยาที่ตามมาหลอกหลอนเธอ

ด้วยเหตุนี้ การที่จางมันวอลเฝ้ารอการกลับมาของคนๆ ที่เธอั้นผูกจิตพยายาม และเฝ้าโทษว่าเป็นที่มาของการถูกจองจำในโรงแรมจันทราของเธอทุกภพชาติ เป็นกลไกของกระบวนการจัดการกับความทรงจำในลักษณะการกักเก็บความทรงจำที่ตนเองอยากจดจำ ภาวะการจดจำแบบนี้ ในหนังสือเรื่อง Trauma fiction (Whitehead, 2004, p. 6) เสนอให้เห็นว่า “The impact of trauma can only adequate be represented by mimicking its form and symptoms” ภาพจำของจางมันวอลจึงเต็มไปด้วยภาพของการสูญเสีย ภาพของจางมันวอลที่ได้รับการถ่ายทอดจึงสื่อถึงความเจ็บปวด โกรธแค้นที่เธอไม่สามารถปกป้องเพื่อนและชาวบ้านที่ร่วมกันต่อสู้กับอำนาจของผู้ปกครองในสมัยนั้นได้ และการถูกจองจำไว้ในโรงเตี๊ยมจันทรานันก็เป็นกรกระทำซ้ำ ๆ คือการต้อนรับวิญญูณที่จะเดินทางไปสู่อีกภพชาติหนึ่งวนเวียนซ้ำไปมา เปรียบได้กับกระบวนการทางจิตวิเคราะห์ที่เรียกว่า “การตระหนักรู้และการพัฒนาตนเองผ่านการสะท้อนกลับ (self-conscious development of stylistic devices as modes reflection or critique)”

(Whitehead, 2004, p. 6) กระบวนการนี้มักประพันธ์ส่วนใหญ่ที่ต้องการนำเสนอเรื่องบาดแผลจึงพยายามถ่ายทอดเรื่องเล่าบาดแผลที่เกิดขึ้นของตัวละครในเรื่องเล่าเพื่อเผยน้ำเสียงของตัวละครสำหรับความทรงจำที่ไม่อยากเล่า และต้องการกลบฝังความรู้สึกที่ไม่อยากจดจำออกไป

เมื่อพิจารณาวิธีการนำเสนอเรื่องราวของตัวละครเอกจางมันวอล ในซีรีส์เรื่อง Hotel Del Luna โดยศึกษาในขอบเขตของทฤษฎีบาดแผล จางมันวอลและตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องที่ประสบกับความเจ็บปวดทางกายและใจหลังความตาย พบว่า ความทรงจำของตัวละครหลังความตายนั้นปรากฏในรูปของการเลือกจำ และเป็นภาพที่ตัวละครเหล่านั้นไม่ต้องการเอ่ยถึง ไม่อยากเล่า เพราะทำที่สุดภาพทรงจำสุดท้ายนั้น ตัวละครก็เป็นส่วนหนึ่งของโคกนาฏกรรมในชีวิตตนเองด้วย ดังนั้น การนำเสนอภาพวิญญานที่ไม่อาจข้ามภพ “ความทรงจำ” ของตนเองได้ จึงเปรียบเสมือนการที่มนุษย์ติดอยู่ในกับดักทางความคิด เพราะกว่าคน ๆ หนึ่งจะเกิดกระบวนการทำความเข้าใจตนเองก็ต้องผ่านกระบวนการหลายอย่าง ตามทฤษฎีของนักจิตวิเคราะห์ เคที คารูธ (Cathy Caruth) ที่ว่าเมื่อมนุษย์เกิดกระบวนการเปรียบเทียบต่าง ๆ หรือได้พูดและแสดงออกในสิ่งที่ค้างคาใจตนเองด้วยการทำซ้ำหลาย ๆ รอบ จะเกิดภาวะที่เข้าใจ หรือคลี่คลายภาพที่ถูกฝังเก็บเอาไว้

ตัวละครในซีรีส์ที่น่าสนใจและมีความทรงจำบาดแผลอีกตัวละครหนึ่งคือหัวหน้าแม่บ้านชเวฮี (Choi Seo - Hee) ในสมัยโชซอน ยังปรากฏภาพของความไม่เท่าเทียมทางเพศสถานะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นเรื่องการให้กำเนิดลูกสาวในสังคมชนชั้นสูงกลายเป็นเรื่องผิดบาป และทำให้หัวหน้าชเว ฮี วิญญานของหญิงม่ายที่สูญเสียลูกสาวและถูกฆ่าเสียชีวิตมานานนับ 200 ปี ชเวฮี คือภาพแทนของสตรีเกาหลีในสมัยโชซอนที่เผชิญกับมายาคติของการ “มีลูกสาวเหมือนสิ่งอัปมงคลแก่ครอบครัว” และความเชื่อของชาวเกาหลีในสมัยโชซอนที่แนวคิดขงจื้อยังคงมีอิทธิพลต่อสตรี ณ ขณะนั้นคือการทำหน้าที่ สตรีที่สมบูรณ์แบบซึ่งต้องเชื่อฟังบิดามารดา เมื่อเยาว์ เชื่อฟังสามี เมื่อเป็นภรรยา และเชื่อฟังบุตรชายเมื่อเป็นหม้าย” (รั้ววรชัย ฟูลศรี, 2563 น. 402) และด้วยสภาพสังคมที่เชิดชูความเป็นชายไว้อย่างเคร่งครัด ชเวฮีจึงแยกจากครอบครัวตระกูลยุน สามีและครอบครัวของเธอมุ่งความพยายามอย่างยิ่งที่จะไม่ให้ลูกสาวของเธอมี

ชีวิตต่อไปได้อีก เนื่องจากลูกสาวของเธอได้รับคำพยากรณ์จากหมอว่าจะทำให้ครอบครัวอัปโชค ในความเจ็บปวดดังกล่าวนี้ ชเวจึงเลือกที่จะจำภาพสุดท้ายของการที่บุตรสาวของเธอถูกทอดทิ้งให้ป่วยและเสียชีวิต และทำให้เหตุการณ์บางอย่างขาดหายไประหว่างการเล่าเรื่องของเธอกับซอนซู (ChunSoo) และวิญญาณร่วมชะตากรรม เธอจึงเลือกจำเพียงว่าลูกสาวเสียชีวิตเนื่องจากโดนครอบครัวสามีทำร้าย เธอจึงพกพาเอาความแค้นกับกวีวิญญาณของตนเองไว้ และรอคอยที่จะทำให้ครอบครัวของสามีเธอรู้ผู้สืบสกุล แต่เมื่อเวลานั้นมาถึง ทายาทคนสุดท้ายของตระกูลยุนเสียชีวิต แต่มาขอร้องให้เธอช่วยเหลือภรรยาและลูกของเธอซึ่งพ่อแม่ไม่ยอมรับ ชเวเผ่าร้อนแล้ววันเล่า จนมีเหตุให้เธอสามารถยุติการถือกำเนิดของทายาทรุ่นสุดท้ายได้ หากแต่เธอกลับไม่สามารถทำตามที่ใจปรารถนา เนื่องจากเธอมีความเป็นแม่เช่นเดียวกับกับหญิงสาวผู้นั้น และเข้าใจความรู้สึกถึงการสูญเสียเมื่อสองร้อยปีที่ผ่านมาได้ดี ณ จุดนี้ ถึงแม้การคลี่คลายปมจะเป็นสิ่งที่ตอกย้ำความเป็นเพศสภาพของผู้หญิงในมุมมองของผู้ชมทั่วไป หากแต่ตอนจบ หญิงสาวซึ่งกำลังตั้งครรภ์ทายาทตระกูลยุนได้พูดกับเธอว่า “นี่ไม่ใช่สมัยโซซอนอีกต่อไป ไม่ว่าจะเป็นอย่างนี้หรือชาย เขาก็คือลูกของเธออยู่ดี” ชเวเพียงตระหนักความจริงที่ว่า มุมมองของลูกสาว-ลูกชายในสมัยอดีตนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ไม่ว่าจะหญิงหรือชายในสังคมเกาหลีปัจจุบันก็ได้รับสิทธิในการเป็นทายาทอย่างเท่าเทียมกัน สิ่งที่เธอแค้น และรอคอยมานานนับร้อย ๆ ปี คือการไม่ให้อภัยตัวเองต่างหากที่ไม่สามารถปกป้องลูกสาวของเธอได้

เมื่อวิเคราะห์บาดแผลและการจัดการความทรงจำของหัวหน้าแม่บ้านชเว พบว่าการเล่าเรื่องหรือเผยแพร่เรื่องบาดแผลของเธอในช่วงแรกนั้นเป็นความทรงจำบางอย่างที่ขาดหายไป ผู้ชมจะรู้สึกว่าแม่บ้านชเวคือเหยื่อของระบบบิดาธิปไตย และตระกูลยุนสมควรได้รับการลงโทษจากแม่บ้านชเว ในขณะที่การไข่มุมมองการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีบาดแผลซึ่ง Whitehead อ้างถึง Cathy Caruth (Whitehead, 2004, pp. 12-13) ระบุว่าเรื่องราวของบาดแผลเป็นความเจ็บปวดฝังลึกทำให้คนที่ประสบกับความเจ็บปวดรู้สึกถึงความเจ็บปวดกำลังตามหลอกหลอนอยู่ตลอดเวลา ประหนึ่งวิญญาณที่คอยกำกับและควบคุมพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิต ความเจ็บปวดจึงนำไปสู่ภาวะของการหลอน และผู้เล่าเรื่องจะไม่สามารถถือฟื้นความทรงจำอันเจ็บปวดได้ เป็นภาวะที่ผู้เล่าพยายามกลบฝังสิ่ง

ที่ตนเองไม่อยากจำ และเมื่อต้องกลับไปทบทวนจะพบบางอย่างที่ขาดหายที่ซุกซ่อนไว้ภายในจิตใจ เมื่อใดก็ตามที่ผู้เล่าสามารถเล่าเรื่องนั้นออกมาได้ จะเกิดกระบวนการยอมรับ และผ่านพ้นจุดวิกฤตของความทรงจำบาดแผลได้

นอกจากนี้ หากวิเคราะห์เกี่ยวกับความสำคัญในการทำความเข้าใจเรื่องราวที่แอบซ่อนของตัวละครในซีรีส์จะพบว่า การเล่าเรื่องของซีรีส์เรื่องนี้เป็นการเผยให้เห็นการทำความเข้าใจเรื่องราวและความเป็นมาของความเจ็บปวด และการผูกพยาบาทของวิญญาณในซีรีส์มากขึ้น ความทรงจำที่ปรากฏและเผยให้ผู้ชมได้เห็นนั้นจึงใช้ “วิญญาณหรือ ผี” เพื่อสื่อถึงความเจ็บปวดที่เฝ้าตามหลอกหลอน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ไม่สามารถบอกเล่าความเจ็บปวดได้อย่างตรงไปตรงมา แม้สัก ๑ วิญญาณที่เฝ้ารอการแก้แค้นนั้นจะรู้ว่าความผิดทั้งหมดนั้นตนคือส่วนหนึ่งของความเจ็บปวดด้วย

คิมซอนบี (Kim Sun Bi) นำแสดงโดยชินจงกึน (Shin Jung Geun) ตัวละครชายที่เป็นพนักงานบาร์เทนเดอร์ของโรงแรม ชายผู้ไม่มีปมในใจที่รอการแก้ไขมานานนับ 700 ปี ในตอนที่ 16 ของเรื่อง ซีรีส์นำพาผู้ชมไปสู่เรื่องราวของจองหงวนผู้ที่ถูกปลดจากตำแหน่งขุนนาง เนื่องจากผู้คนเข้าใจผิดในงานเขียนของตน ที่กล่าวถึงความเป็นธรรมตามสัญญาของชาวบ้าน ความสุข ความทุกข์ที่กลายเป็นสิ่งต้องห้ามของการเป็นบัณฑิตในสมัยโชซอน นักปราชญ์ในสมัยโชซอนที่เสียชีวิตและมีความรู้ลึกซึ้งอายุและเจ็บปวดกับปมในใจที่กลายเป็นนักปราชญ์ที่เลื่องชื่อเกี่ยวกับการเขียนเรื่องลามก สะท้อนให้เห็นวิถีของชาวเกาหลีใต้ในอดีตที่ให้ความสำคัญกับเรื่องราวของความถูกต้อง คุณธรรม และความกตัญญู และค่านิยมของการเป็นบัณฑิตและขุนนางในสมัยโชซอนที่ต้องดำรงไว้ซึ่งความเป็นสุภาพบุรุษและเคร่งครัดในธรรมเนียมปฏิบัติของการเป็นขุนนางที่ต้องให้ความสำคัญกับการเรียน การเขียนตัวอักษรจีน เพื่อแสดงถึงความปราชญ์เปรื่องและสมกับเป็นขุนนางผู้สูงศักดิ์

การที่คิม ซอนบี (Kim Sun Bi) เลือกที่จะเขียนเรื่องราวของสามัญชนทั่วไปในสังคม กลับเป็นสิ่งที่ชนชั้นสูงสมัยนั้นมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่สมควร และนอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการแบ่งแยกทางชนชั้นไว้แก่ ชนชั้นสูง และประชาชนซึ่งมีสถานะต่ำต้อยเยี่ยงทาส เมื่อคิมซอนบีได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดผ่านนักเขียนซึ่งเป็นวิญญาณที่กำลังจะไปเกิดในภพภูมิใหม่ก็พบว่าในเรื่องเล่านั้นหากคิมซอนบียอมรับว่าตนเองก็กระทำผิดต่อตนเอง

เมื่อให้ความสำคัญกับการเขียนเรื่องเล่ามากเกินไปจนมิได้อ่านหนังสืออย่างที่ควรเป็น จึงเป็นส่วนหนึ่งที่เข้าสอบเป็นข้าราชการล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น แต่ความทรงจำเหล่านี้ กลับกลบฝังด้วยความไม่เป็นธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างเด่นชัดในเรื่องเล่า เป็นต้น

หากวิเคราะห์การใช้สัญลักษณ์ประเด็นที่ถ่ายทอดในซีรีส์เรื่อง Hotel Del Luna พบว่า การใช้สัญลักษณ์ทางธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ และสะพาน และความเชื่อในสังคมเกาหลี เช่น ตำนานเทพมาโก ความเชื่อเรื่องการแต่งงานผี เป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อของขงจื้อที่มีมาแต่เดิม โดยการนำสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาเล่าเรื่องจึงสัมพันธ์กับความทรงจำบาดแผล ดังต่อไปนี้

4. วันจันทร์ปราดา สัญลักษณ์แห่งวันที่ประตูโลกแห่งความเป็นและประโลกแห่งความตายเปิดออก และมีมิติเชื่อมต่อกัน

ในซีรีส์เล่าถึง โรงเตี้ยมจันทร์ปราดาหรือ Hotel Del Luna นั้นเป็นสถานที่ที่มีแต่วิญญาณเท่านั้นที่สามารถเข้ามาใช้บริการได้ หากแต่ว่ามีเพียงวันหนึ่งที่มนุษย์ผู้มีชีวิตอยู่นั้นสามารถเห็นสถานที่นี้ได้ นั่นคือวันที่เกิดปรากฏการณ์จันทร์ปราดา เป็นวันที่ในซีรีส์แสดงให้เห็นว่ามีมิติโลกแห่งความเป็น และมิติโลกแห่งวิญญาณ (ความตาย) เปิดออก และเชื่อมต่อกัน เป็นวันที่มนุษย์สามารถเห็นวิญญาณที่เข้ามาใช้บริการได้

หากวันที่เกิดปรากฏการณ์จันทร์ปราดาเปรียบเหมือนกับวันที่โลกแห่งความเป็นและโลกแห่งวิญญาณได้เชื่อมต่อกันนั้น ทำให้นึกถึงเทศกาล Dia de los Muertos (Day of the Dead) หรือการเฉลิมฉลองวันแห่งผู้ล่วงลับของชาวเม็กซิโกที่ปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง วันอลวน วิญญาณอลเวง (Coco) ซึ่งกล่าวถึงว่าเทศกาลวัน Dia de los Muertos (Day of the Dead) หรือการเฉลิมฉลองวันแห่งผู้ล่วงลับเป็นเทศกาลที่จัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงบรรพบุรุษ ญาติพี่น้อง หรือคนรักที่ตายจากไปแล้ว และเป็นวันที่เชื่อว่าวิญญาณผู้ใหญ่ได้กลับมาเยี่ยมบ้าน ครอบครัวจะนำรูปภาพของบรรพบุรุษมาตั้งไว้พร้อมทั้งตกแต่งด้วยดอกไม้และอาหารนานาชาติไว้บนแท่น อีกทั้งใช้ดอกดาวเรือง

ไปรยไปทั่วทุกสารทิศรอบบ้าน ตั้งแต่สุสานมาจนถึงทางเดินเข้าบ้าน (เนื่องจากคนในยุคปัจจุบันนิยมฝังศพสมาชิกในครอบครัวไว้ที่สุสานของชุมชนมากกว่าจะฝังไว้ใกล้บ้าน) โดยประตูโลกวิญญาณจะถูกเปิดออกเพื่อให้บรรพบุรุษได้กลับมาเยี่ยมครอบครัว โดยมีดอกดาวเรืองเป็นตัวนำทางดวงวิญญาณบรรพบุรุษกลับสู่บ้าน (Caryl-S, 2012)

นอกจากนี้ยังมีวันที่เชื่อคล้าย ๆ กันว่ามีวันที่วิญญาณได้กลับมายังโลกมนุษย์ในความเชื่อของคนจีน ซึ่งคนไทยเชื่อสายจีนจะคุ้นเคยกันดี และเรียกกันว่า วันสารทจีน ซึ่งนอกจากจะเป็นวันที่ลูกหลานจะได้แสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษซึ่งล่วงลับไปแล้ว ด้วยการเซ่นไหว้อาหารแล้ว หนึ่งยังมีความเชื่อว่าเป็นเดือนที่ประตูรกเปิดเพื่อให้วิญญาณมารับกุศลผลบุญอีกด้วยตามความเชื่อของลัทธิเต๋าที่เชื่อว่าเป็น “วันผี” หรือ “วันสารทจีน” นั่นเอง

จึงจะเห็นได้ว่าในโลกของเราต่างมีความเชื่อว่า โลกแห่งมนุษย์และโลกแห่งวิญญาณนั้นสามารถเชื่อมต่อกันได้ จึงได้เกิดวันและเทศกาลที่พิเศษเหล่านี้ขึ้น จึงไม่ต่างกันในซีรีส์เกาหลีเรื่องโรงแรมรักพันปี ที่เชื่อว่าในวันที่เกิดปรากฏการณ์จันทรุปราคา เป็นวันที่มิติโลกแห่งความเป็น และมิติโลกแห่งวิญญาณ (ความตาย) เปิดออก และเชื่อมต่อกัน อีกทั้งมนุษย์ยังสามารถเห็นวิญญาณที่เข้ามาใช้บริการได้อีกด้วย จึงแสดงให้เห็นว่า มนุษย์เรายังมีความเชื่อและให้ความสำคัญกับวิญญาณและโลกหลังความตาย

5. ต้นไม้จันทร์รา สัญลักษณ์แห่งการเริ่มต้นใหม่ วัฏจักรชีวิต และตัวแทนของจางมันวอล

จางมันวอลมีชีวิตที่ถูกผูกติดกับต้นไม้จันทร์รา ซึ่งมาโกเทพเจ้าในเรื่อง Hotel Del Luna ได้สร้างต้นไม้ขึ้นเพื่อให้เป็นตัวแทนของจางมันวอล ไม่ว่าเธอจะอยู่แห่งไหน ก็จะมีต้นไม้ปรากฏอยู่ทุกที่คอยตามติดเธออยู่ตลอดเวลาเหมือนกับความคิดและความเคียดแค้นที่คอยตามติดเธอไป ในซีรีส์จะเห็นว่าแรกเริ่มเดิมทีนั้นในอดีตของจางมันวอล ต้นไม้จะดูแห้งเหี่ยว หยาดกร้าน และไร้ซึ่งดอกและใบ ซึ่งเปรียบให้เห็นถึงความหยาด

กร้านในจิตใจของจางมันวอล ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเคียดแค้น และแรงอาฆาตที่ไม่มีวันลดละ จนทำให้ต้นไม้ที่ปลูกแห่งนี้ต่างจากท่อนซุงไม้แห้ง ๆ ที่ถูกปลวกกัดเซาะ แต่ทว่าการปรากฏตัวของกุชานซง ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงของต้นไม้จันทราที่กลับมาออกดอก และออกใบ เหมือนกับที่สร้างความแปรเปลี่ยนในตัวของจางมันวอล ซึ่งกุชานซง ได้เข้ามาทำให้จางมันวอลได้เห็นว่าการให้อภัย การละเว้น และการไม่จองจำ หรือยึดติดสิ่งใด คือชีวิตโดยแท้จริง จึงแสดงให้เห็นว่าต้นไม้จันทรานี้เป็นตัวแทนของจางมันวอล อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของต้นไม้จันทราที่ยังเปรียบเสมือนกับการเริ่มต้นชีวิตใหม่ และเป็นอีกหนึ่งนัยยะที่แสดงให้เห็นว่าเวลาความเป็นความตายของเธอได้กลับมาเริ่มต้นดินใหม่อีกครั้ง

ไม่เพียงแต่ออกดอกและใบเพียงเท่านั้น ต้นไม้จันทราที่เปรียบเหมือนจางมันวอล ยังมีการร่วงหล่นของดอกไม้และกิ่งใบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าดอกไม้ไม่ได้คงงามคงอยู่นิ่งไม้ได้เสมอไป หากแต่ร่วงลม แสงแดด และฝน เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ดอกไม้ที่นั่นผลิดอกออกใบ และร่วงโรย สภาพอากาศจึงเปรียบเหมือนกับอุปสรรคในชีวิตของจางมันวอลที่เข้ามาทำให้ชีวิตของเธอต้องฝ่าฟันความยากลำบาก ความผิดหวัง ความหวัง และความสุข วนเวียนกันไป การที่ดอกไม้ที่นั่นผลิดอกออกใบ และร่วงโรยไปตามฤดูกาล จึงเปรียบเหมือนกับวัฏจักรชีวิตของมนุษย์ที่หากว่าเราไม่มีทุกข์ เราจะรู้จักความสุขได้อย่างไร

6. สะพาน สัญลักษณ์แห่งการผ่านพ้นและการนำพาชีวิตให้ไปเริ่มต้นใหม่

หากพูดถึงสะพาน คงจะนึกถึงการเดินทางไปจุดหมายอื่น หรืออีกฝั่งหนึ่ง จะต้องใช้สะพาน เพื่อเปลี่ยนเส้นทางและเพื่อข้ามจากอีกฝั่งหนึ่งไปสู่อีกฝั่งหนึ่ง ในซีรีส์เกาหลีเรื่อง Hotel Del Luna ได้แสดงให้เห็นว่าทุกวิญญาณหลังจากพักที่โรงแรมแล้ว จะต้องข้ามสะพานเพื่อไปยังโลกอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งไม่มีใครรู้ว่าที่จุดหมายปลายทางที่อยู่สุดท้ายปลายสะพานนั้นมีอะไรอยู่ ทุกดวงวิญญาณที่ย่างก้าวขึ้นไปบนสะพาน และตลอด

หนทางที่เดินไปดวงวิญญาณเหล่านั้นจะค่อย ๆ ลืม หรือถูกชำระล้างสิ่งที่เคยเกิดขึ้นในชีวิตเราไปเรื่อย ๆ โดยเริ่มจากชีวิตตั้งแต่ที่ได้กำเนิดเกิดขึ้นมาจนถึงช่วงเวลาชีวิตที่ได้ดับลงไป ทุกการกระทำ ทุกเหตุการณ์ ทุกความทรงจำจะเลือนหายไปในขณะที่เราก้าวเดินไปเรื่อย ๆ และเมื่อถึงสุดทางเดินของสะพาน ความทรงจำและความรู้สึกที่เคยประทับอยู่ในดวงวิญญาณนี้คงดับสลายหายไป ไม่ว่าจะความเคียดแค้น ความทุกข์ ความโลภ กิเลส ตัณหา ความหวังและความสุขคงเลือนหายไป จึงแสดงให้เห็นถึงการถูกชำระล้างหรือการหลุดพ้น และการนำพาชีวิตของเราให้ไปสู่การเริ่มต้นใหม่

หนึ่งในภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง วันอลวน วิญญาณอลเวง (Coco) มิเกล (Miguel) และตันเต้ (Dante) ได้ใช้สะพานดอกดาวเรืองที่ปรากฏในเรื่องเพื่อเป็นการข้ามจากโลกแห่งมนุษย์ไปสู่โลกแห่งความตาย เพื่อไปเจอกับบรรพบุรุษของตนเองได้ อีกทั้งสะพานดาวเรืองนี้ดวงวิญญาณทุกตัวยังสามารถใช้ข้ามเพื่อกลับบ้านไปหาครอบครัวได้อีกด้วย แต่เมื่อถึงเวลาดวงวิญญาณเหล่านี้ก็ต้องข้ามสะพานกลับมาที่โลกแห่งความตายอีกครั้งดั้งเดิม อีกทั้งในภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง อัจฉริยะวิญญาณอลเวง (soul) เอง โจ การ์ดเนอร์ (Joe Gardner) ได้ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต จึงทำให้เขาต้องเดินทางไปยังดินแดนหลังความตายอย่างกระทันหัน ในภาพภาพยนตร์ได้มีการใช้สะพานในดินแดนหลังความตาย ซึ่งบนสะพานในดินแดนหลังความตายนั้นมีวิญญาณมากมายกำลังเดิน เพื่อมุ่งหน้าไปยังปลายทางที่มีแสงสว่างจ้า

จากการกล่าวถึงภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง วันอลวน วิญญาณอลเวง และภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง อัจฉริยะวิญญาณอลเวง ข้างต้น จึงจะเห็นได้ชัดเจนว่าสะพาน มักจะเป็นสิ่งที่ใช้สื่อแทนการก้าวข้าม ผ่านพ้น และการเริ่มต้นใหม่ของชีวิตในโลกอีกฝั่งหนึ่งของสะพาน

7. พระจันทร์ สัญลักษณ์ของหญิงสาว ความมืด ความเหงา และการรอคอย

สัญลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่เห็นเด่นชัดในซีรีส์เกาหลีเรื่อง *โรงแรมรักพันปี* นั้นคือ พระจันทร์ ไม่ว่าจะในชื่อของตัวละครหลักของเรื่องอย่างจางมันวอล ในภาษาจีน/ฮั่นกึล แปลว่า พระจันทร์เต็มดวง และชื่อของโรงแรม *Hotel Del Luna* คำว่า *Luna* ในภาษาละตินมีความหมายว่า พระจันทร์

พระจันทร์เป็นสัญลักษณ์ของความลึกลับ และความมืดทางธรรมชาติในเวลากลางคืน ในซีรีส์จะเห็นได้ว่า ดวงวิญญูณมักจะปรากฏตัวโผล่ออกมาในยามกลางคืนมากกว่าตอนกลางวัน ความลึกลับของเรื่องราวต่าง ๆ มักจะถูกซ่อนไว้ในตอนกลางคืนเช่นกัน จะได้เห็นได้ชัดมากกว่าหลายครั้งจางมันวอล และกุซันซอง จะสามารถกำจัดและทำลายวิญญูณผีร้ายได้ในยามวิกาล พระจันทร์จึงเป็นสัญลักษณ์ของความลึกลับน่ากลัว และความมืดนั่นเอง ในวรรณกรรมของชาวตะวันตกมักจะแทนพระจันทร์เป็นสัญลักษณ์ของหญิงสาว เช่น Shakespeare เคยกล่าวถึงดวงจันทร์ในผลงาน *Timon of Athens* ของเขาว่า *The moon's an arrant thief, And her pale fire she snatches from the sun.* (Avia, 2017)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า Shakespeare ใช้ her ที่กล่าวถึงดวงจันทร์ว่าเป็นห้วงมโยที่โต้ขโมยแสงสว่างมาจากดวงอาทิตย์ จึงสามารถเข้าใจได้ว่าสัญลักษณ์ของพระจันทร์ในซีรีส์เกาหลีเรื่อง *โรงแรมรักพันปี* (*Hotel Del Luna*) นั้นอาจแฝงด้วยความหมายของหญิงสาว เพราะสอดคล้องกับชื่อของตัวละครที่มีความหมายว่าพระจันทร์เช่นกัน นอกจากนี้จางมันวอลเองนั้นก็เปรียบเหมือนกับพระจันทร์ที่ดูเหงาและโดดเดี่ยวในยามกลางคืน เหมือนชีวิตของเธอที่ดูเหงาและโดดเดี่ยวจากการมองดูผู้คนจากไปในชีวิตซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่ใจยังคงโกรธแค้น จึงทำให้เธอผูกติดอยู่กับความมืดในยามกลางคืนที่หาทางออกไม่เจอ และเธอยังคงรอเวลานับกว่าพันปีที่จะได้ถูกปลดปล่อยจากพันธะทั้งปวง พระจันทร์จึงเหมือนเป็นสัญลักษณ์แห่งความเหงา และการรอคอย

8. แนวคิดปีศาจไทย

หากพิจารณาเรื่องตัวละครในเรื่องจะพบว่า ตัวละครเอก และตัวละครสนับสนุนทุกตัว มักจะเผชิญกับปัญหาของการที่ชีวิตไม่อาจเติมเต็มได้ โดยเฉพาะแม่บ้านชเวที่ไม่สามารถให้กำเนิดบุตรชายให้กับตระกูล การที่นางเอกจางมันวอล ในอดีตชาติกลายเป็นทาส และถูกกดทับจากสังคมชายเป็นใหญ่ในสมัยโกกูรยอ

นอกจากความเชื่อหลังความตายในพระพุทธศาสนาเรื่องการทำกรรมดีได้ไปสวรรค์ ทำชั่วได้ไปนรกแล้ว อีกหนึ่งความเชื่อของผู้ที่อยู่นบนโลกกับผู้ที่จากไปโดยยังไม่ได้แต่งงานถือเป็นเรื่องสำคัญประการหนึ่ง ดังเห็นได้จาก ซีรีส์เรื่องนี้นั้นคือ ผีเจ้าสาวที่ตายแล้วแต่ยังไม่ได้แต่งงาน พ่อแม่ก็ต้องจัดงานแต่งงานให้ โดยเรียกพิธีกรรมนี้เรียกว่า การ “แต่งงานผี” ความเชื่อที่มีมาตั้งแต่เมื่อ 3,000 ปีก่อน เป็นการทำพิธีให้กับผู้ที่เสียชีวิตไปก่อนที่จะมีโอกาสได้แต่งงานหรือตายไปทั้งที่ยังโสดอยู่ เพื่อให้ผู้ที่เสียชีวิตไม่ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวในโลกแห่งความตาย ซึ่งจะทำพิธีแต่งงานผีนี้ให้เฉพาะผู้เสียชีวิตที่ยังโสดด้วยกันทั้งฝ่ายเจ้าบ่าวและฝ่ายเจ้าสาว (Fercility, 2021)

จากเว็บไซต์ THE MOMENTUM โดยวีรญา กังวานเจตสุข (2562) กล่าวว่า ผีสาวโสด ‘ซอ-นยอกวีชิน’ (서녀귀신) หรือเรียกอีกชื่อว่า ‘ซนกกักชี’ (손각시) เป็นผีที่ชาวเกาหลีรู้จักกันดี ผีสาวโสดได้ชื่อว่ามี ความเศร้าโศกและความแค้นอย่างเปี่ยมล้น เนื่องจากตายโดยยังไม่ได้แต่งงาน หรือตายอย่างไม่ยุติธรรม

เรื่องราวของผีสาวโสดถูกถ่ายทอดด้วยมุขปาฐะจากรุ่นสู่รุ่น อีกทั้งถูกผลิตซ้ำผ่านวรรณกรรมตั้งแต่ยุคโชซอนจนถึงปัจจุบัน รวมถึงยังปรากฏในละครซีรีส์หรือภาพยนตร์มาหลายยุค เช่น ‘ซังฮวาฮงรย็อนจ็อน’ (상하홍련전) ที่ถูกสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1956/1972 และ 2003 (เวอร์ชันล่าสุดนี้มีชื่อว่า The Tale of Two Sister หรือชื่อฉบับภาษาไทยคือ ตู๋ซอณผี) ภาพยนตร์ของขวัญเรื่องดังของเกาหลี รวมถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นการส่งต่อภาพของผีสาวโสดให้ยังคงเป็นผีประจำสังคมได้เสมอมา

‘ซอ-นยอกวีชิน’ ผีสาวโสด : ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมเกาหลีจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ตั้งแต่ยุคโบราณ เกาหลีได้รับอิทธิพลทางความเชื่อในศาสนาพุทธและหลักจริยธรรมขงจื้อจากจีน ซึ่งทั้งสองความเชื่อนี้ได้มีอิทธิพลต่อรากฐานความคิด และวิถีการดำเนินชีวิตของชาวเกาหลีจนถึงปัจจุบัน ศาสนาพุทธได้สอนเกี่ยวกับการเวียนว่ายตาย

เกิด สอนให้ผู้คนทำดีในชาตินี้เพื่อชีวิตในชาติหน้าจะได้รับสิ่งที่ดี ส่วนหลักจริยธรรมของจิวได้สอนเกี่ยวกับหลักปฏิบัติตนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความกตัญญู การจงรักภักดีต่อกษัตริย์ ลูกเคารพพ่อ ภรรยาเคารพสามี เป็นต้น

ในมุมมองแบบมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ เรื่องผีเป็นหนึ่งในบทความควบคุมทางสังคมที่ใช้ความเชื่อเป็นกลไกขัดเกลาหรือชี้นำสู่ทางในการดำเนินชีวิต ภายใต้กรอบวัฒนธรรมและจารีตของวัฒนธรรมนั้น ๆ ผ่านความกลัว ธีระพงศ์ มีโธสง (2560) กล่าวว่าความเชื่อที่แตกต่างและหลากหลาย ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมสังคม เป็นบรรทัดฐาน และเป็นเครื่องมือขัดเกลาทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายปรากฏการณ์เกี่ยวกับผีของ พีรพล ภัทรนุชาพร (2562) อธิบายว่าผีเป็นคำตอบที่ลึกลับที่สุดในทุกปัญหาที่มนุษย์ยังหาคำตอบไม่ได้ เพราะผีไม่ต้องการกระบวนการพิสูจน์ ขอแค่เชื่อว่ามีนั้นก็อยู่จริง การสถาปนาผีขึ้นมาจึงเชื่อมโยงกับความต้องการของสังคมในขณะนั้น ผีมีหลายลักษณะ หลายรูปแบบ หลายสาขา เนื่องจากรับใช้ในหน้าที่ที่ต่างกันไป

สังคมไทยเองก็มีความเชื่อเกี่ยวกับผีมาอย่างยาวนานและผีนั้นก็รับใช้สังคมพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างเช่นความเชื่อเรื่อง เปรต การก่อกรรมชั่วในรูปแบบต่าง ๆ จะทำให้กลายเป็นเปรตหลังเสียชีวิต เปรตมีรูปร่างที่แตกต่างและหลากหลายแล้วแต่ชนิดของกรรมชั่วที่ส่งผลต่อการเป็นเปรต แน่นนอนเมื่อคนกลัวเปรต ไม่อยากเป็นเปรต ก็จะพยายามหลีกเลี่ยงกรรมเหล่านั้น สิวาโสธ ขอ-นยอควิซิน ผีชนิดนี้ก็ได้ถูกประกอบสร้างขึ้นจากความคาดหวังบางอย่างของสังคม สังคมเกาหลีมีความเชื่อเรื่องผีมาอย่างยาวนานไม่ต่างจากสังคมไทย

ด้วยอิทธิพลของลัทธิขงจิว ชาวเกาหลีเชื่อว่าการแต่งงานสำหรับผู้หญิงเป็นเหมือนการก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่และเป็นหน้าที่ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งผีสาวโสธเป็นสัญลักษณ์ของผู้ล้มเหลวไม่สามารถที่จะเข้าสู่โลกของผู้ใหญ่ได้ ความเศร้าของผีที่ไม่สามารถมีชีวิตต่อไปในฐานะคนได้เปลี่ยนเป็น 'ฮัน' หรือความเศร้าโศกที่อัดแน่น ภายใต้การไม่มีใครอยากลงเอยเป็นผีสาวโสธ เรื่องเล่านี้จึงกล่อมให้คนในสังคมกลัวการไร้คู่ การไม่มีทายาท และการอยู่คนเดียว

สังคมเกาหลีคาดหวังให้ผู้หญิงเติบโตเป็นผู้ใหญ่แต่งงานและมีบุตร (ชาย) ก็เพื่อป้องกันแรงงานให้กับสังคม ผู้หญิงถูกคาดหวังให้มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูบุตรให้ดี เป็นภรรยาที่ดี และเป็นลูกสะใภ้ที่ดี จากตำราสอนหญิง ‘คเยนยอซอ (계녀서)’ และหนังสือสอนหญิงที่มีการบันทึกในสมัยโชซอน (ค.ศ. 1392-1910) แสดงออกถึงอำนาจของวิถีประชากรที่ทำงานในเชิงสัญลักษณ์เพื่อควบคุมพฤติกรรมและการกระทำของผู้หญิง สิ่งเหล่านี้ถูกผลิตขึ้นเพื่อสร้างระบบความคิดประกอบสร้างคุณลักษณะของผู้หญิงที่พึงประสงค์ของสังคมชายเป็นใหญ่

ในเกาหลีใต้ คนอายุเข้าวัยกลางคนจึงมักถูกถามเรื่องครอบครัวว่าแต่งงานหรือยัง มีลูกหรือยัง หรือสำหรับบางบ้านหากลูกสาวหรือลูกชายอายุสี่สิบปลายหรือสามสิบต้น ๆ (วัยรุ่นตอนปลาย) พ่อแม่หรือญาติพี่น้องจะแนะนำคนให้ หรือที่เรียกว่าซ็อนโบดา (นัดบอด) เพื่อสร้างพื้นที่ให้หนุ่มสาวโสดได้เจอกันและศึกษาเรียนรู้เพื่อมองไปถึงการแต่งงานสร้างครอบครัว ทั้งนี้ยังมีบริษัทจัดหาคู่ยังเป็นที่ยอมรับเพื่อตอบสนองบทบาทควบคุมที่เป็นค่านิยมทางสังคม โดยบริษัทจัดหาคู่จะทำหน้าที่ค้นหาคนที่เราต้องการตามที่เราได้ระบุไป หรือมีการเลือกคู่แต่งงานที่เป็นชาวต่างชาติ

แต่ในปัจจุบัน เกาหลีใต้เป็นประเทศสังคมสูงวัยเต็มตัว มีแนวโน้มที่ประชากรสูงวัยจะเพิ่มมากขึ้น และอัตราการเกิดต่ำ เฉลี่ยได้ประมาณ 1.11 คนต่อผู้หญิง 1 คน ประเทศจึงขาดแรงงานในภาคเศรษฐกิจ และส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางประชากรเนื่องจากภาระทางสังคมในยุคโลกาภิวัตน์หลังพัฒนาเศรษฐกิจ ข้อนี้แสดงให้เห็นว่าชาวเกาหลีเริ่มกลัวความจริงมากกว่าเรื่องผีที่สังคมเคยหลอกหลอนให้กลัว

9. พิธีแต่งงานฝึกับประเด็นการค้ำชูมนุษย์

ไม่เพียงแต่ในเกาหลีใต้เท่านั้น พิธีแต่งงานฝึ ยังเป็นพิธีกรรมของประเทศจีนที่เรียกกันว่า “หมิงซุน” ซึ่งสืบทอดกันมาเป็นเวลา 3,000 ปีแล้วโดยต้นกำเนิดอยู่ทางตอนเหนือของจีน ในสมัยปี 1979 รัฐบาลจีนได้ดำเนินนโยบายลูกคนเดียว (One Child Policy) เพื่อควบคุมจำนวนประชากร นโยบายที่อนุญาตให้แต่ละครอบครัวมีลูกได้แค่คน

เดียว ซึ่งชาวจีนนิยมมีลูกชายไว้สืบวงศ์ตระกูล ส่งผลให้ปัจจุบันจำนวนประชากรชาย และหญิงไม่สมดุลกันอย่างมาก และเมื่อเพศหญิงมีน้อยกว่า ผู้ชายจึงเป็นโสดเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้พิธีกรรมธรรมดาก็กลายเป็นธุรกิจ เนื่องจากเกิดการซื้อขายร่างไร้ชีวิตของสาวโสดด้วยราคาที่สูงขึ้น และเมื่อ “คนตาย” ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ “คนเป็น” ต้องตาย โดยมีผู้หญิงในจินตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ เพื่อตอบสนองของความเชื่อนี้

ในมุมมองจากเรื่องนี้ได้แสดงให้เห็นว่า ตัวละครผีเจ้าสาวที่ตายไปแล้วไม่ได้อยากแต่งงานกับคนที่เธอไม่รู้จักหรือไม่อยากถูกยึดเยียดให้แต่งงานกับคนที่เธอไม่รัก ซึ่งคนที่มีชีวิตไม่อาจสัมผัสความรู้สึกนั้นได้ และถึงแม้เจ้าสาวจะได้แต่งงานกับคนที่เธอรักก็อาจทำไม่ได้เนื่องจากเจ้าบ่าวที่มีชีวิตก็ต้องมาตายกับเธอด้วย การตัดสินใจที่ยากลำบากที่ต้องเลือกระหว่างความรักกับความถูกต้องเพื่อให้ชายคนนั้นได้มีชีวิตอยู่ มาโกเทพแห่งความรักได้มอบกรรไกรให้เธอในวันแต่งงานกับชายที่เธอรักในโรงแรมกรรไกรจึงแสดงถึงสัญลักษณ์ของการปล่อยวาง ตัดขาดไม่ยึดติด และเธอก็ใช้กรรไกรนั้นตัดตายแดงเป็นการยกเลิกงานแต่งงานนั้นเพื่อให้ชายคนนั้นได้กลับไปมีชีวิตอยู่บนโลกมนุษย์ดังเดิม แม้ว่าเธอจะเสียใจมากก็ตาม ดังบทสนทนาตอนหนึ่งเทพมาโกพูดหนึ่งประโยคเพียงว่า “การปล่อยวางต้องใช้ความกล้ามากกว่าการยึดติดเสียอีก” แต่สามารถกระตุ้นและเตือนสติของผู้รับสารและนักรักทั้งหลายได้ว่า การเลิกหรือการตัดขาดสิ่งใดจำเป็นต้องใช้ความกล้าทั้งหมดที่มีเพื่อทำสิ่งนั้น อีกทั้งวรรณกรรมเรื่องนี้ยังจุดประกายความคิดให้เห็นถึงสังขารมีชีวิตของสิ่งมีชีวิตว่าเมื่อมีพบกันก็ต้องมีจากอยู่ที่ว่าจะจากไปหรือจากตาย “Only in the agony of parting do we look into the depths of love” by George Eliot ในความทุกทเวซแห่งการจากลาเท่านั้น ที่เราจะมองลึกลงไปถึงระดับความลึกซึ้งแห่งรักที่มี อีกหนึ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ที่ยังมีลมหายใจที่ควรตระหนักคือ “If you live each day as if it was your last someday, you'll most certainly be right?” by Steve Jobs' Stanford ดังบทสนทนาตอนหนึ่ง ในฉากที่จีฮยอนจุง (Ji-hyeon Joong) ฝากให้ภูซางของน่านาพิกาไปให้คิมยูนา (Kim Yuna) ก่อนขึ้นรถไฟไปยมโลกว่า “ใช้เวลาทุกนาทีที่เหลืออยู่ให้มีค่ามากที่สุดและมีความสุขที่สุด”

10. “ถึงความรู้ลึก” เมื่ออดีตไม่ย้อนคืน และ ความตายเป็นเรื่องใกล้ตัว: พิศาระห์โลกทัศน์ของปัจเจกชนในสังคมเกาหลีใต้สมัยใหม่

ความทรงจำคือ ‘ที่ตั้ง’ ของ ‘ความรู้’ ในสังคมยุคก่อนที่การคัดลอกหรือการพิมพ์จะแพร่หลาย การจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้จำต้องอาศัยการปฏิบัติซ้ำ ๆ หรือกระทั่ง ‘ศาสตร์แห่งความทรงจำ’ หรือ *ars memoriae* ที่ทำให้เราสามารถใชความทรงจำได้อย่างเต็มที่ เราเริ่มใช้คำว่า *memory* แทนการระลึก การจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นครั้งแรก ๆ ในคริสต์ศตวรรษที่ 13 “*memory*” เป็นคำที่สืบทอดมาจากภาษาฝรั่งเศสเก่า *memoire* ที่ใช้กันมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 11 และใน ศตวรรษที่ 19 ปราชญ์ชาวฝรั่งเศสอ็องรี แบร์กซง (Henri Bergson) ค้นพบว่า ‘ความทรงจำ’ ที่เราเรียกรวมกันในรูปของเอกพจน์เรื่อยมานั้นแท้จริงแล้วอาจแบ่งออกเป็น 2 ชนิดด้วยกันคือ ความทรงจำจากความเคยชิน และความทรงจำที่เกิดจากการระลึกย้อน

ความทรงจำแบบแรกนั้นเกิดขึ้นจากการทำซ้ำหรือฝึกฝน ซึ่งอยู่กับกลไกต่าง ๆ ในร่างกาย เช่น การว่ายน้ำ บันจอร์ยาน ที่เราสามารถจดจำได้ผ่านความเคยชิน ความทรงจำแบบถัดมา ถูกเก็บกักไว้ในรูปของภาพ ซึ่งแบร์กซง (Henri Bergson) เรียกว่า ความทรงจำบริสุทธิ์ (*pure memory*) ซึ่งความทรงจำเหล่านี้เกิดจากการคัดเลือกภาพ การรับรู้ต่าง ๆ ไว้ในแต่ละช่วงเวลา เพราะเราไม่สามารถเก็บความทรงจำตลอดทั้งชีวิตได้ทั้งหมด หากเราทำได้เพียงเก็บไว้เพียงส่วนหนึ่ง และเราจะสามารถจดจำหรือระลึกย้อนได้ ความทรงจำเหล่านี้ก็จำเป็นต้องถูกผลิตซ้ำ หรือถูกกระตุ้นย้ำอยู่เรื่อย ๆ ซึ่งทำให้เราสามารถพูดได้ด้วยกันกันว่าความทรงจำที่เราคิดว่าจดจำได้นั้นแท้จริงเป็นสำเนาของความทรงจำแรก (อ้างถึงใน อัจวงรงค์ จันทมาศ, 2561)

โมริซ ฮาล์บวัคซ์ (Maurice Halbwachs) นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ได้กล่าวไว้ในงานเขียนชิ้นสำคัญของเขา *La mémoire collective* (1950) ว่า “เรารักษาความทรงจำของแต่ละช่วงเวลาของชีวิตเอาไว้ และทั้งหมดนั้นถูกสร้างใหม่อย่างต่อเนื่องผ่านสิ่งต่าง ๆ เป็นตั้งความสัมพันธ์ที่คงอยู่ การสัมผัสได้ถึงอัตลักษณ์ที่ดำเนินสืบไป หากจะกล่าวให้ชัดเจนลงไปก็คือ ความทรงจำเหล่านี้ถูกผลิตซ้ำเพราะการมีปฏิสัมพันธ์ผ่าน

ระบบการรับรู้ที่หลากหลายในแต่ละช่วงเวลาของชีวิตที่แตกต่างไปหรือเรื่อย ๆ ไป ความทรงจำของเราจึงสูญเสียรูปแบบและลักษณะการที่มี มันไม่ได้ครบถ้วนสมบูรณ์แบบเดียวกับซากฟอสซิลของสัตว์ที่เราสามารถนำกลับมาประกอบสร้างเป็นตัวเป็นตนขึ้นมาใหม่ได้อีกครั้งหนึ่ง” คำอธิบายนี้สอดคล้องกับสิ่งที่แบร์กซง (Henri Bergson) ได้เสนอไว้ก่อนหน้านี้ แต่กระนั้นก็ยังมี ความทรงจำร่วม (collective memory) ที่ถูกสร้างขึ้นผ่านกระบวนการทางสังคม เช่น ความทรงจำเกี่ยวกับความเป็นชาติ ความทรงจำเกี่ยวกับเรื่องราว หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ทั้งหลาย แม้ความทรงจำร่วมในสังคมจะมีพลังอำนาจในการโน้มนำให้เราเชื่อมากเพียงใด หากสุดท้ายผู้ที่แบกรับความทรงจำนั้นก็คือ ‘ปัจเจกแต่ละคน’ เราคือผู้ที่จดจำได้ และเราคือผู้สร้าง ‘อดีต’ และให้ความหมายกับ ‘อดีต’ ขึ้นมาใหม่ ซึ่งบางครั้ง ‘อดีต’ ที่ว่าอาจเป็นเพียงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ หรือเป็นการลวงตัวเองจากเรื่องราวในอดีตให้เป็นบาดแผลในใจตั้งจางมันวอล

11. เมื่อเวลาผ่านพ้นไป ความทรงจำที่เรานึกขึ้นได้ อาจไม่ใช่ความจริงในชีวิต

ลิซาเบธ ลอฟทัส (Elizabeth Loftus) นักจิตวิทยาการรู้คิดชาวอเมริกัน และศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านความจำ ในบทความ “Past Imperfect” หนังสือพิมพ์ The New Yorker โดย Rachel Aviv (2021) ค้นพบว่า ความทรงจำของคนเราไม่ใช่ความจริงแท้ตายตัวเสมอไป เปรียบเทียบให้เห็นภาพชัดเจนที่สุด ความจำทำงานคล้ายกับวิกิพีเดีย แม้ว่าเราเป็นคนแรกที่สร้างความทรงจำนั้นขึ้น แต่ก็เปิดโอกาสให้ทั้งเราและผู้อื่นย้อนกลับไปแก้ไขได้ ความทรงจำของเราจึงอาจไม่ตรงกับความจริงในอดีต เปรียบเสมือนการดูซีรีส์เรื่องเดียวกันแต่เมื่อเวลาเล่าแต่ละฉากผู้สื่อข่าวอาจถ่ายทอดออกมาจากความทรงจำที่ไม่เหมือนกัน ผู้สื่อข่าวอีกคนก็สามารถเปลี่ยนแปลงฉากนั้นตามความทรงจำของตนเอง ซึ่งหมายความว่า มีโอกาสที่มนุษย์ทุกคนจะจดจำสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นจริง คล้ายลวงตัวเองให้หลงเชื่อเรื่องที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนว่าเป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำในช่วงชีวิต ดังนั้น ความทรงจำใด ๆ ก็ตามทีประกอบสร้างขึ้นจาก

ความผิดพลาด คลาดเคลื่อน หรือถูกบิดเบือนโดยที่เราไม่รู้ตัว แต่กลับเชื่ออย่างสนิทใจว่าเคยเกิดขึ้นจริง ๆ ล้วนเรียกว่า false memory หรือ ความทรงจำเท็จ ทั้งสิ้น สิ่งหนึ่งที่เคลือบแฝงความทรงจำที่เป็นเท็จของตัวจางมันวอล คือเธอมักจะคัดเลือกและนึกถึงตัวพระเอกช่วงอดีตในห้วงเวลาที่เธอถูกหักหลังอยู่ซ้ำ ๆ ดังนั้น ความทรงจำที่เธอประกอบสร้างขึ้นจากความผิดพลาดนี้ทำให้เธอเชื่อโดยสนิทใจว่าผู้ชายในอดีตที่เธอทั้งรักทั้งแค้นคือศัตรูที่แท้จริง (อ้างถึงใน Aviv, 2021)

“ถึงความรู้สึก ฉันอยากให้แกก้าวต่อไป” คงเป็นประโยคที่จางมันวอลรู้สึกกับตัวเองในซีรีส์เรื่องนี้มาตลอดแต่เธอยังทำไม่ได้เสียที หากมองลึกลงไปในจิตใจความรู้สึก การกระทำและบทบาทของตัวละครนี้จะพบ ประเด็นหลักทางจิตวิทยา ดังนี้

เหตุการณ์หนึ่งในอดีตที่จางมันวอลถูกคนที่รักและไว้วางใจทรยศหักหลัง ทำให้เธอกลายเป็นคนที่ไม่เชื่อใจใครอีก ไม่เปิดใจให้ใครเข้าถึงเพราะกลัวที่จะต้องเสียใจอีกและการถูกพันธนาการกับต้นจันทราออกไปไหนไม่ได้เป็นพันธปี ก่อนที่กุซานซองจะมาเป็นกุญแจสำคัญในการปลดล๊อคตัวละครเรื่องนี้ จากทฤษฎีซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เชื่อว่า เมื่อบุคคลรู้สึกไม่ปลอดภัย กลัว หรือถูกคุกคามจากสิ่งภายนอก จะทำให้บุคคลสร้างความวิตกกังวล (Anxiety) ขึ้นในจิตใจ ความวิตกกังวล ซึ่งยากที่จะขจัดความรู้สึกนี้ให้หมดสิ้นไป และโดยส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงสาเหตุของความรู้สึกวิตกกังวลนั้น ซึ่งแตกต่างจากความกลัว (Fear) เพราะความกลัวเป็นสิ่งที่เกิดจากสาเหตุที่ชัดเจน และเราสามารถรู้ได้ ดังนั้นตัวละครจางมันวอลในเรื่องนี้จึงมีมากกว่าทั้งความวิตกกังวลและกลัวทำให้เธอกลายเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย อารมณ์หงุดหงิด และวิตกกังวล

ฟรอยด์ เชื่อว่าความวิตกกังวลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความกลัวในระดับจิตใต้สำนึก : subconscious (จิตใจส่วนลึกที่ไม่อาจรับรู้ได้) หรืออาจเรียกว่าสัญชาตญาณ : Instincts (ความรู้สึกที่มีมาแต่กำเนิดในคนและสัตว์) ซึ่งถ้าความวิตกกังวลสร้างแรงบีบคั้นและทวีความรุนแรงขึ้นจนเป็นความเครียด จนถึงที่สุด และบุคคลไม่สามารถหาทางบรรเทาหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ มนุษย์เราจะสร้างกลไกป้องกันทางจิต (Defense mechanism) ขึ้น เพื่อลดสภาพเครียดทางอารมณ์นั้น ๆ ลงเสีย ซึ่งเป็นไปตามการทำงานของจิตใต้สำนึก (Unconscious) และเป็นตามธรรมชาติของกลไกทางจิตใจ โดยที่บุคคลนั้นอาจจะไม่รู้ตัว

ต้องรัก จิตรบรรเทา (2560, น. 275-280) กล่าวถึงกลไกป้องกันทางจิต (Defense mechanism) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (1856-1939) จึงเป็นกลไกทางจิตวิทยา ตามสัญชาตญาณการปกป้องตนเองของมนุษย์ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางจิตใจที่มนุษย์เราใช้เพื่อหลีกเลี่ยง บิดเบือน หรือปฏิเสธสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความวิตกกังวลขึ้น ซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถปกป้องความคิด รักษาความน่านับถือและยกย่องตัวเองจากความกลัวต่าง ๆ ที่มาเข้ารบกวนจิตใจ และเพื่อที่บุคคลจะลดสภาพเครียดทางอารมณ์ และสามารถรักษาความสมดุลของสภาพทางจิตใจในระดับหนึ่งได้

ซึ่งกลไกนี้ไม่ใช่ความผิดปกติ เพราะเป็นการปรับตัวของ Ego (ในโครงสร้างทางจิตใจ ซึ่งมีหน้าที่จัดการ ประนีประนอมแรงผลักดัน ความต้องการต่าง ๆ กับระเบียบ ความถูก-ผิด ข้อจำกัดจากสภาพข้อเท็จจริงภายนอก) เพื่อให้จิตใจกลับสู่ภาวะสมดุล

จากวรรณกรรมเรื่องนี้จะปรากฏกลไกป้องกันทางจิต (Defense mechanism) ของนางเอกดังนี้

ประเภทแรก คือ กลไกการป้องกันตัวเองที่มีวุฒิภาวะ (Mature Defenses) เป็นระดับสูงที่สุด ถือว่าเธอใช้กลไกกลุ่มนี้ไปสู่การปรับตัวเพื่อให้มีสุขภาพจิตดี ซึ่งตามความเป็นจริงกลไกเหล่านี้ ก็มีส่วนเปลี่ยนแปลงหรือบิดเบือนความรู้สึกอยู่บ้างเหมือนกัน แต่เมื่อใช้แล้วผลที่ได้มักก่อให้เกิดศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจแห่งตน

เธอใช้กลไกการทดแทน (Sublimation) คือเป็นขบวนการทดแทนทางจิตใจ หมายถึง เปลี่ยนความรู้สึกหรือแรงผลักดันให้เป็นรูปแบบที่สังคมยอมรับ ซึ่งเมื่อของมีค่าอย่างหนึ่งหายไปหรืออยากได้อีกยาก จะมีการทดแทนโดยของอีกอย่างหนึ่ง เช่น เด็กหญิงคนหนึ่งทำตุ๊กตาตัวโปรดหายไปเธอเสียใจไปและขาดความสุข จนกระทั่งบิดาซื้อตุ๊กตาตัวใหม่ให้ ซึ่งคล้ายหรือทดแทนตัวเก่าได้ (ทั้งในจิตสำนึกและจิตไร้สำนึก) ความเสียใจจึงหมดไป หรือเป็นการทดแทนโดยใช้สิ่งที่คล้ายกันมาแทน เช่น สุนัขตายไป จึงซื้อตัวใหม่ เป็นต้น ดังนั้นหากพิจารณาจากสังคมและชนชั้นของจางมันวอลตอนต้นเรื่อง เธอมีฐานะที่ยากจนพบเจอกับความยากลำบากมาโดยตลอด เธอจึงเกลียดและกลัวความจนทำให้เธอต้องหาวิธีหรือช่องทางทำเงินให้ได้มากที่สุดเพื่อมาทดแทนความทุกข์ยากลำบากในอดีต ถึงแม้ว่าจะเป็นกรกระทำที่ผิดก็ตาม แต่เธอทำเพียง

เพราะแค่ไม่อยากให้ตัวเองกลับไปปรับรชของความทุกข์ยากลำบากนั้นอีก จึงทำให้เธอกลายเป็นคนโลภ ใช้เงินฟุ่มเฟือยและเห็นแก่ตัว

กลไกป้องกันตนเองถัดไปที่ปรากฏจากการกระทำและคำพูดของเธอ คือ การโทษผู้อื่น (projection) หมายถึงการย้ายความผิดความไม่ดีงามของตนเองหรือความรับผิดชอบจากผลการคิดและการกระทำที่ไม่เหมาะสมของตนไปสู่บุคคลอื่นทั้งนี้เพื่อลดความตึงเครียดให้กับตนเอง พฤติกรรมลักษณะนี้ตรงกับสุภาษิตไทยว่า “รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง” เช่น นักเรียนแข่งกีฬาแพ้ก็โทษว่ากองเชียร์ไม่ดี

ตั้งตัวอย่างจากซีรีส์เรื่องนี้จะเห็นได้ว่า จางมันวอลมักต่อว่ากุชานชองอยู่เสมอว่า เขาเป็นคนโง่เขลา หวาดกลัวและขี้ขลาด แต่ในความจริงผู้ที่โง่เขลาและหวาดกลัวที่จะต้องพบกับความจริงคือ จางมันวอลเอง เธอกลัวว่าอาจจะได้พบคนรักเก่าที่หักหลังและการที่จะต้องจากกุชานชองไปหลังจากดอกของต้นจินทรารอยรา หรือหากเธอสิ้นคิดทำความชั่ว เบื้องบนอาจจับวิญญาณของเธอไป

ประเภทที่สอง กลไกการป้องกันตัวเองแบบโรคประสาท (Neurotic Defenses) เป็นกลไกทางจิตที่ปรับตัวได้ไม่ดีเท่ากลุ่มแรกและมักทำให้เกิดความไม่สบายใจในบางอย่าง โดยเฉพาะอาการของโรคประสาท อีกหนึ่งกลไกในการป้องกันตัวของจางมันวอล คือกลไกการย้ายที่ (displacement) หมายถึงการเปลี่ยนที่ของอารมณ์ที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของใดสิ่งของหนึ่งไปสู่บุคคลอื่นหรือสิ่งของอื่นเนื่องจากตนไม่สามารถแสดงอารมณ์ต่อบุคคลนั้นหรือสิ่งของนั้นโดยตรงเช่นนักเรียนถูกครูดุ แต่ทำร้ายครูไม่ได้ เดินกลับบ้านพบสุนัขก็ใช้ก้อนหินปาสุนัขแทน ซึ่งเห็นได้ชัดในหลายฉากที่นางเอกมักจะโมโหกุชานชอง และตัวเองอยู่บ่อย ๆ แต่เธอไม่สามารถทำอะไรพระเอกและตัวเธอเองได้ เธอจึงย้ายที่ความโกรธและโมโหเหล่านั้นโดยใช้พลังไปทำลายสิ่งของต่าง ๆ ในห้องหรือแม้แต่ในฉากตอนที่เธอเข้าใจผิดคิดว่ากุชานชองหลอกมาให้พบคนรัก เธอจึงใช้พลังพลังพิศมัย (Park Yoo Na) ตกลงแม่น้ำแทนการทำร้ายตัวพระเอกเอง

ประเภทที่สาม กลไกป้องกันตนเองแบบไม่บรรลุนิติภาวะ (Immature Defenses) เป็นกลไกที่นำไปสู่ความไม่สบายใจอย่างรุนแรงและมักก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้อื่น นั่นคือกลไกการปฏิเสธ (denial) หมายถึงกระบวนการที่ไม่ยอมรับรู้อารมณ์ทางความคิดแรงขับพฤติกรรมหรือสถานการณ์บางอย่างที่ก่อให้เกิดการกระทบกระเทือน

จิตใจอย่างรุนแรง เธอจะปฏิเสธไม่ยอมรับว่า สิ่งเหล่านั้นได้เกิดขึ้นจริงและทำเหมือนตนเองไม่ได้รับความกระทบกระเทือนจากเหตุการณ์นั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น เด็กกำพร้า พ่อ ไม่ยอมรับว่าตนเองขาดความรัก แต่กลับพูดว่าตนเองไม่เคยมีความต้องการความรักจากใคร หรือหญิงคนหนึ่ง ซึ่งสามีเสียชีวิตในสงคราม เธอไม่สามารถยอมรับความจริงนี้ได้ จึงแสดงออกโดยเชื่อว่าสามีของเธอนั้นยังไม่ตายแต่ยังไม่กลับมาเพราะสงครามยังไม่สิ้นสุด ซึ่งคนธรรมดา มักใช้กลไกของจิตนี้เพื่อแก้ไขความขัดแย้งภายในใจเสมอและเป็นไปในทางเสริมสร้าง เช่น การทำงานที่ยังค้างอยู่มากแต่บอกกับตัวเองว่าเหลืออีกเพียงนิดเดียว

เพราะฉะนั้นหากพิจารณาความรู้สึกและอารมณ์ของจางมันวอล ในระดับกลไกของจิตที่ผิดปกติ คือ ego ของเธอมักปฏิเสธที่จะยอมรับความจริงบางสิ่งบางอย่าง เพราะการยอมรับความจริง ทำให้ ego เจ็บปวดมาก กลไกชนิดนี้อาจรวมกับการแปลความเป็นจริงผิดไปด้วย กลไกการป้องกันประเภทนี้ทำให้จางมันวอล เป็นคนเย่อหยิ่ง คิดว่าความคิดของตนเองถูกเพียงเพราะหลอกตัวเอง อีกทั้งยังปิดกั้นตัวเองและปฏิเสธใจตัวเองมาตลอดว่าตัวเองเองนั้นไม่ได้หลงรักกุชานชอง ในช่วงตอนกลางของเรื่องเธอพยายามหนีหน้า คิดว่าตัวเองสามารถจัดการกับเรื่องทุกอย่างได้โดยไม่มีมนุษย์ เธอจึงย้ายโรงแรมหนี พาตัวเองออกจากโลกของกุชานชอง และเวลาที่เธอเห็นเขามีความสุขกับคนอื่น เธอมักจะขบไล่ให้เขาออกจากชีวิตทั้ง ๆ ที่ใจอยากให้อยู่ หรือกระทั่งในฉากที่เธอตั้งใจส่งพระเอกให้เข้าไปตกอยู่ในอันตรายในห้องหมายเลข 13 แต่ถึงอย่างไรก็ตามเธอก็ไม่อาจปฏิเสธหัวใจของตนเองให้อดห่วงไปได้อยู่ดี เธอจึงต้องคอยปกป้องพระเอกและคิดถึงอยู่ทุกช่วงเวลา ฤทัยสุดแล้ว ตัวเราคือผู้เปลี่ยนแปลงชะตาชีวิตของตัวเอง กุญแจสองดอกสำคัญในการไขปมในใจของจางมันวอลและตัวละครอื่น ๆ กุญแจดอกแรก ได้แก่ กุญแจแห่งการยอมรับความจริง (accepting the truth) จากคำกล่าวที่ว่า คนบางคนเข้ามาในชีวิตของเรา ทั้งรอยประทับไว้ในหัวใจเราและทำให้เราไม่ใช่คนเดิมอีกต่อไป แต่ในเมื่อไม่มีทางเลือกเราจึงต้องยอมรับและพยายามทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ และทำหน้าที่อย่างเต็มที่ ตั้งแต่จางมันวอลมีกุชานชองเข้ามาในชีวิต หลาย ๆ สิ่งรอบตัวจางมันวอลก็เริ่มเปลี่ยนแปลง รวมทั้งตัวจางมันวอลเอง เนื่องจากกุชานชองเป็น

คนเห็นอกเห็นใจคนอื่นเสมอ จึงเกิดความสงสารและอยากช่วยปลดปล่อยจางมันวอล เขาจึงคอยเตือนสติและชี้แนะแนวทางที่ดีให้กับเธอ เพราะไม่อยากจะให้เธอสร้างบาปไปมากกว่านี้ และตัวจางมันวอลเองก็เริ่มเปลี่ยนไป เธอที่สามารถยกระดับจิตใจให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น ยอมรับความจริง ใช้ความกล้าห้กล้าถึงความกลัวที่ต้องจากลาและเริ่มต้นใหม่ ซึ่งผลของมันคือทางหลุดพ้นปมปัญหาต่าง ๆ ในใจและแยกย้ายกันไปทำหน้าที่ของตัวเองซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง ดังคำกล่าวของนิโคลัส สปาร์ก (Nicholas Charles Sparks) กล่าวว่า “เหตุผลที่เรารู้สึกเจ็บเหลือเกินในการจากลา เพราะจิตวิญญาณเรานั้นเชื่อมถึงกัน”¹ เพราะฉะนั้นแทนที่จะทบทวนกับการจากลานั้น ขอให้เราแสดงความขอบคุณต่อโชคชะตาที่เราได้มีโอกาสพบเจอคน ๆ หนึ่งในชีวิตในช่วงหนึ่งของเรา และที่เราต้องเจ็บปวดในการจากลามากเพราะคน ๆ นั้นมีความหมายกับตัวตนในอดีตหรือส่งผลกระทบต่ออนาคต อาจจะเคยช่วยเหลือ เคยรัก เคยเป็นเพื่อน หรือเคยเป็นแรงบันดาลใจบางอย่างให้ชีวิตเรามีความหมาย สำหรับคนที่เรารักและผูกพันด้วยมาก ๆ แน่แน่นอนว่าความสัมพันธ์นั้นอยู่เหนือกาลเวลา ดังเช่นฉากตอนจบในวรรณกรรมเรื่องนี้และทุกชีวิตบนโลกมนุษย์ จงระลึกและเชื่อเพียงว่า “อย่าตระหนกกับการจากลา เราจำเป็นต้องจากกันเพื่อมาพบกันใหม่อีกครั้ง” การดำเนินเรื่องนำพาผู้ชมให้ทบทวนสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ทั้งการดำรงชีวิตของจางมันวอลที่ถูกตรึงไว้กับต้นจันทร์หาเพียงเพราะเธอยังรอการเอาคืนและแก้แค้นจากคนรักเก่าในอดีตชาติ

กฤษฎาแจดดอกที่สอง กฤษฎาแจแห่งการปล่อยวาง (let's oneself on) หากเธอรู้จักปล่อยวางเพื่อความสงบ เธอจะไม่ต้องอยู่เพื่อรอทำบาปนั้นกลับคืนเป็นเวลาพัน ๆ ปี หากปล่อยวางได้เร็วก็จะพบหนทางสงบในจิตใจเร็ว วรรณกรรมนี้ยังสะท้อนให้ผู้ชมได้เห็นถึงการไม่ยึดติดกับความรัก ปัญหา และห่วงจากผีหรือวิญญาณต่าง ๆ ในแต่ละตอน เช่น ผีสาวตาบอดที่อยากสัมผัสมือกับคนที่แอบประทับใจในร้านขนมปังแต่ก็อยากแก้แค้นคืนในเวลาเดียวกันเมื่อพบว่าเขาคนคั่นนั้นคือต้นเหตุการตายของเธอ ผีสาวที่ถูกแอบถ่ายจนทำให้เธออับอายจนฆ่าตัวตายและตามแก้แค้นคนที่ปล่อยยคลิบเธอ คิมยุนา

¹ “The reason it hurts so much to separate is because our souls are connected.” (Sparks, N. n.d.)

ที่อยากทำร้ายร่างกายที่เธอขโมยมาให้ตายเหมือนกับเธอ ชเวซอฮีเองที่รอคอยการล้างแค้น ต้นตระกูลที่ทำให้ลูกเธอต้องตาย หรือแม้แต่ตัวเอกกษัตริย์ที่ต้องปล่อยวางความเจ็บที่มีจากแม่ที่ไม่ได้ตั้งใจจะให้เขาเกิด หากพิจารณาจากปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านเกรงกลัวต่อการยึดติดหรือการเป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้นจนเห็นจริงแล้ว เรื่องทุกอย่างควรปล่อยไปตามสภาพ เพราะพวกเขาเหล่านั้นไม่สามารถย้อนกลับไปแก้ไขมันได้อีกทั้งยังไม่สามารถมีชีวิตหวนคืนกลับไปเจอพวกเขาเหล่านั้นได้

12. บทสรุป

เมื่อวิเคราะห์ประเด็นความทรงจำและการเยียวยาบาดแผลในซีรีส์เรื่องนี้ พบว่าเป็นการเปิดพื้นที่ในการเยียวยา ความเจ็บป่วยทางใจที่ถือเป็น “บาดแผล” (wound) สู่กระบวนการเยียวยา ในซีรีส์เรื่อง Hotel Del Luna จึงถ่ายทอดเรื่องราวให้เห็นว่า ความแค้น ความเจ็บปวดของตัวละครได้รับการเยียวยา (therapeutic encounter) (Garland 1998, p. 6) จางมันวอลกลัวความจริงในใจ กลัวว่าภาพฝันจำของเธอนั้นจะไม่เป็นดังที่เธอคิด เพราะประสบการณ์การช่วยเหลือวิญญาณที่ไม่ยอมไปสุดไปเกิด เธอพบว่า ความทรงจำสุดท้ายของวิญญาณแต่ละตนนั้น มีแค่เพียงเศษเสี้ยวเดียวเท่านั้น ตัวละครจางมันวอลเอง ก็ยังต้องเข้าสู่กระบวนการเยียวยา เธอบอกพระเอกว่า วิญญาณคนตายมักเลือกจำช่วงวินาทีสุดท้ายที่สุขผั่งใจหรือแค้นผั่งแน่น ความทรงจำมักมีวงจรเสมอในการศึกษาด้านจิตวิเคราะห์ จึงพยายามชี้ให้เห็นว่า มนุษย์มีกลไกทางจิตใจที่เลือกจะเปิดหรือปิดซ่อนบางอย่างไว้ ซึ่งบางที่ตัวผู้ปิดบังความรู้สึกจะไม่รู้ตัวว่าจะเล่าหรือเลือกที่จะเปิดเผยเหตุการณ์ใดออกมา นักจิตวิทยาจึงต้องทำการทวนความทรงจำเหล่านั้นกลับไปกลับมา เช่นเดียวกับผู้ชมซีรีส์ที่เฝ้าดูปมต่าง ๆ ที่จางมันวอล และวิญญาณแต่ละตนบอกเล่า “ความจริง” หรือ “ความลวง”

การนำเสนอประเด็นทางสังคมที่ซ่อนไว้ในเรื่องนี้ แสดงให้เห็นการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเกาหลี และให้ข้อคิดว่าเราอาจจะตัดสินใจชีวิตผู้คนในสังคมเมืองตามภาพ

ที่ปรากฏในซีรีส์เพียงอย่างเดียวไม่ได้อีกต่อไป แต่ในอีกมุมหนึ่งการชมซีรีส์เกาหลีของ
ผู้ชมในปัจจุบันเปรียบเสมือนการเยียวยาบาดแผล การปลอบประโลมชีวิตผู้คนที่ต่างก็มี
บาดแผลที่ซุกซ่อนและยังคงดำเนินชีวิตต่อไปข้างหน้าอย่างมีความหวัง

รายการอ้างอิง

- ต้องรัก จิตรบรรเทา. (2560). บุคลิกภาพตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์. *วารสารสังคมศาสตร์
วิชาการ*, 10(2), 275-285.
- ธีระพงษ์ มีไธสง. (2560). *ผีกับพุทธการผสมผสานทางความเชื่อ*. กรุงเทพฯ:
อินทนิล.
- พิชาภพ พันธุ์แพ. (2559). การจัดการแบบเกาหลีใต้: นำศึกษาและจับตามอง. *วารสาร
เศรษฐศาสตร์และการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 9(1), 1-14.
- พีรพล ภัทรนุชาพร. (2561). *โลกหมุนรอบกลั้ว*. กรุงเทพฯ: Geek book.
- รัญวรัชญ์ พูลศรี และคณะ. (2563). ขงจื้อนิยมและอิทธิพลต่อสตรีในเกาหลีและ
เวียดนาม. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 13(1), 397-420.
- วีรญา กังวานเจิดสุข. (2562, 30 ตุลาคม). *ผีสาวโสด ขอ-นยอกควีชิน ผีที่หลอกหลอนให้
ผู้หญิงเกาหลีวิ่งเข้าหาความรัก*. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2564 จาก
<https://themomentum.co/sho-nyok-kwi-shin-korean-ghost/>
- อาจารย์ จันทร์มาศ. (2561). *ความทรงจำคืออะไร ไขความลับการทำงานของสมอง
ถอดรหัสความทรงจำของมนุษย์*. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2564 จาก
<https://thestandard.co/science-find-remembrance/>
- Avia. (2017). *Symbolic moon facts*. Retrieved June 25, 2021, from
<https://www.whats-your-sign.com/symbolic-moon-facts.html>
- Aviv, R. (2021). *Past Imperfect*. Retrieved June 25, 2021, from

<https://www.newyorker.com/magazine/2021/04/05/how-elizabeth-loftus-changed-the-meaning-of-memory>

- Beng, C. H., & Iwabuchi, K. (2008). *East Asian Pop Culture: Analysis the Korean Wave (TransAsia: Screen Cultures)*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Caryl-S. (2012). *Dia de los Muertos*. Retrieved June 29, 2021, from <https://www.nationalgeographic.org/media/dia-de-los-muertos/>
- Fercility Jiang. (2021). *Hungry ghost festival*. Retrieved June 28, 2021, from <https://www.chinahighlights.com/festivals/hungry-ghost-festival.htm>
- Garland C. (1998). *Understanding trauma: A psychoanalytical approach*. Great Britain: the MPG Rooks Group, Bodmin and King's Lynn.
- Laure. (2020). *Hotel Del Luna (2019 Drama): Cast & summary*. Retrieved May 12, 2021, from <https://www.kpopmap.com/hotel-del-luna-2019-drama-cast-summary/>
- Maurice Halbwachs. (1950). *La mémoire collective*. Paris: Albin Michel.
- Mitu, B. (2015). Confucianism and the contemporary Korean society. *Rom. Jour. of Sociological Studies*, 1, 31-38.
- Sleziak, T. (2014). The Influence of confucian values on modern hierarchies and social communication in China and Korea: A comparative outline. *KRITIKE*, 8(2), 207-232.
- Sparks, N. (n.d.). *Quotes of famous people*. Retrieved May 12, 2021, from <https://quotepark.com/quotes/959784-nicholas-sparks-the-reason-it-hurts-so-much-to-separate-is-because/>
- Tong, A. L. (2008). Re-Imaging a cosmopolitan 'Asian Us': Korean Media Flows and Imaginaries of Asian Modern Feminites. In C. B. Iwabuchi, & C. B. Iwabuchi (Ed.), *East Asian pop culture: Analysis the Korean wave*. (pp. 127-130). Hong Kong: Hong Kong University Press.

Whitehead, A. (2004). *Trauma fiction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Received: July 23, 2021

Revised: October 1, 2021

Accepted: November 19, 2021